MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

TEBLİĞLER DERGİSİ

Cilt: 8 | 31 ARALIK 1945 | SAYI: 361

YÖNETMELİKLER:

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı

Karar sayısı: 574
Karar tarihi 3/X/1945

ÖZET:
Genel kitaplıklar için hazırlanan klavuzlar h.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı genel kitaplıklarda bulunan kitapların kayıtlanması, sınıflandırılması ve düzenlenmesi, kataloglarının yapılması hakkında Bakanlık Kitaplıklar Müdürlüğünce hazırlanan ve incelenmek üzere Bakanlık Yüksek Makamınca Heyetimize havale edilen ve 1 den 4 e kadar sıra numarası taşıyan talimatname Kitaplıklar Müdürü ile birlikte incelendi:

1 — Bu talimatlardan 1, 2 ve 3 numaralı olanlarının kılavuz adı altında ve bu karara ilişik şekilde uygulanmaları,

2 — 4 numaralı talimata kitaplık ve bibliyografya uzmanlarından kurulacak özel bir komisyonda incelendikten sonra varılacak sonuca göre son ve kesin şeklinin verilmesi,

3 — «Onlu Tasnif Sistemi» ne esas teşkil etmek üzere kitaplıklar müdürlüğünce öğretmen Şevket Kutkan'a tercüme ettirilen kılavuz için gerekli telif hakkının da usulüne göre Bakanlıkça ödenmesi,

hususlarının Bakanlık Yüksek Makamının onamlarına sunulması kararlaştı.

Uygundur
3/X/1945
Millî Eğitim Bakanı
Hasan-Âli Yücel

KILAVUZ: I.

Kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkında

1 — Bir kitaplıkta mevcut kitaplar, yazma veya basma olduklarına bakılmaksızın ve boy, dil gibi farkları da dikkate alınmaksızın kitaplık defterine ardarda sıra numarasiyle kayıtlanırlar.

2 — Kitaplık defteri yazılmadan önce, her sayfası 1 numaradan başlamak üzere yazı kalemiyle numaralanır. Her sayfa, Ankara'da Kitaplıklar Müdürlüğü, İstanbul'da kitaplığın bağlı bulunduğu gurup şefliği, öteki illerde Millî Eğitim Müdürlüğü, İlcelerde de Millî Eğitim Memurluğu mühürü ile mühürlenir. Defterin iç kapağına da defterin kaç sayfa olduğu ayrıca yazılarak sözü geçen makamlarca mühürlenir.

3 — Bir defter dolunca başka bir deftere geçilir. Birinci defterin son numarasından sonra gelecek olan sayı, ikinci defterin ilk numarası olur. İkinci defterin sayfalarının da aynı yolda numaralanıp mühürlenmesi gerektir.

4 — Kitaplık defteri, düzgün ve okunaklı yazı ile doldurulur. Yazıda sadeliğe dikkat etmek ve süsten kaçınmak lâzımdır.

5 — Her hangi bir basma kitap, iç kapağındaki yazılar esas tutularak deftere kaydolunur. Kitaplık defterinin sütunlarına geçirilmesi gereken bilgiler iç kapakta tam olarak bulunmazsa, dış kapağa veya kitabın alt dış kapağiyle baş veya sonundaki sayfalara bakılır.

6 — Her kitap, mutlaka yatay çizgilerden ikisinin arasına yazılır.

7 — Kitaplar, deftere aşağıda bildirilen esaslara göre kayıtlanır.

A — «Kayıt numarası» sütunu:

Bu sütun, 1 numaradan başlıyarak numaraların ardarda kayıtlanması içindir. Katma bölümleri olan kitaplıkların bu bölümlerindeki kitaplar da aynı numara arasına göre kayıtlanır. Bu numaralar, kitapların hem kayıt, hem kitaplık numarasıdır. Bu numara kitabın sırtına aşağıdan bir santimetre yükseğe gelecek şekilde yapıştırılacak etikete de geçirilir. Etiketlerin bir örnek olması gerektir. Sırtı etiket yapıştırılmasına elverişli olmayacak kadar ince olan kitaplara etiket, üst kapağın sol yukarı köşesine yapıştırılır.

Birden ziyade ciltli yazma veya basma eserlerin, dergilerin kayıtlama sırasında kitaplıkta bulunan tam veya var olan ciltleriyle içinde kaç risale bulunursa bulunsun «mecmuat ür - resail» adı verilmiş olan eserler aynı kayıt numarasına kayıtlanırlar. Bunların ne suretle kayıtlanacağı aşağıda gösterilmiştir:

1 — Birden fazla ciltli yazma veya basma eserlerin kayıtlanması.

Bu gibi eserlerin önce birinci cildi ele alınır. Bu cilde sıradaki boş ilk kayıt numarası verilir. Bu kayıt numarası pay sayılarak paydasına «1» sayısı da ilâve olunur. Ve bu cildin vasıfları ilgili hanelere geçirilir. Sonra kitabın ikinci cildi; kayıt numarası, kitabın adı ve yazanın adı tekrar yazılmaksızın bütün vasıflariyle birinci cildin altına ayrıca kayıtlanır. Yalnız ikinci cildin kayıt numarası hanesine «2» ve kitabın adı ile yazanın adı sütunlarına (') işareti konulur. Bu eserin varsa üçüncü ve bundan sonraki ciltleri de ardarda aynı şekilde kayıtlanır.

Baskı işi henüz tamamlanmamış olan birden ziyade ciltli bir eserin kitaplık defterine geçirilen cildinden sonra yayınlanan ikinci ve daha sonraki ciltleri ve baskı işi evvelce tamamlandığı halde kayıt sırasında kitaplıkta bulunmayan noksan ciltler, kitaplığa gelince, kayıt defterine en son kayıt edilmiş olan eserin kayıt numarasından sonra gelen ilk boş numaraya ayrı bir kitap gibi kayıtlanır. Yalnız bu cildin kayıt numarası altına kitabın bundan önce deftere geçirilmiş olan birinci cildinin kayıt numarası da kırmızı kalemle yazılır. Bundan başka o eserin birinci cildinin kayıtlı bulunduğu yerin düşünceler sütununa yine kırmızı kalemle yeni kaydedilen bu cildin kayıt numarası da yazılır. Bu suretle kayıtlanan ciltler, ilk kaydedilen cildin, dolaplarda ve raflarda bulunduğu yere cilt sırasına göre konulur.

2 — Dergilerin kayıtlanması:

Dergiler ardarda sayılarla yayınlanırlar. Yayanları, çok defa cilt veya yıl sayılarını da dergilerinde gösterirler. Yayanı tarafından kaç sayısı bir cilt itibar olunmuşsa ilk cildi teşkil eden sayılar tamamlanınca dergi ciltlenir ve birden ziyade ciltli kitapların kayıdındaki usule göre kitaplık defterine geçirilir. Yayanları kaç sayının bir cilt olacağını dergide göstermemişlerse, sayılarının kalınlığına göre kaç sayısının bir cilt itibar edileceğini ilgili

memur tesbit eder ve ilk çıkan dergilerden o kadar sayıyı ciltlettikten sonra birden ziyade ciltli kitaplar gibi deftere geçirir. Ancak kapanmış olan eski dergilerden kayıt sırasında bulunan tam veya varolan ciltleri de bu bölümün birinci maddesinde bildirilen usule göre aynı kayıt numarasını ciltleri itibariyle ardarda sırasiyle kayıtlandıkları gibi raflar ve dolaplarda da aynı yere konulur.

3 — «Mecmuat ür-resail» adı verilen eserlerin kayıtlanması:

Bu gibi eserler, içinde kaç risale bulunursa bulunsun kitaplık defterinde sıradaki boş ilk kayıt numarasına «mecmua» adı altında kayıtlanırlar. Ondan sonra müteakıp satıra geçilerek bu mecmuanın ilk risalesi ayrı bir kitap gibi bütün vasıflarıyla birlikte yazılır. Kayıt numarası sütununa birinci risale için «1» numarası konur. Birinci risale bitirildikten sonra aynı şekilde mecmuanın bundan sonraki risaleleri mecmua içindeki sırasına göre deftere geçirilir. Risaleler bu suretle kaydolundukça kayıt numarası hanesine o risalenin mecmua içindeki sırasına göre 2,3,4 numaraları ayrı ayrı yazılır.

B — *«Kitabın adı» sütunu:*

İster yazma, ister basma olsun. kitabın üzerindeki ad nasıl yazılı ise deftere de o yolda geçirilir. Kitap adı yazılırken hiçbir kısaltma yapılmaz. Bazı basma kitapların adlarında değişik puntoda harfler kullanılmış olsa dahi kitap adı, yine kitapta olduğu gibi tam olarak kayıtlanır.

Arap harfli Türkçe eserlerin birçoğunun adları Arapça veya Farsçadır. Bu gibi eserlerle Arapça veya Farsça kitapların kitaplık defterine kaydında aşağıdaki usulün tutulması gerektir.

Arapça olarak yazılmış kitap adlarının çoğu bileştirmelidir. Çok kere bu bileştirmelerin yapıldığı kelimeler, birbirlerine (el) ile bağlanırlar. Bu bileştirmelerdeki kelimelerin irabını tâyin etmek Arapçayı bilmeğe bağlı bulunduğundan, kendisinden önceki kelimenin irabı ve kendisinden sonra gelecek «Şemsî harfler» dikkate alınmaksızın (el) i (al) şeklinde yazmalıdır. Meselâ «Tuhfetülhattatin» ve «Mecalisunnefais» adlı eserleri

Tuhfat al-hattatin
Mecâlis al-nefais

şeklinde yazmalıdır. Bundan başka (al) ı sağ ve solundaki kelimelerden ayrı yazmalı, yalnız sağından olan, yani kendinden sonra gelen kelimeye bir (-) tire işaretiyle bağlamalıdır.

Hece veya kelime sonundaki (b,c,d) harflerinin söylenişleri ne olursa olsun, bunları, (p,ç,t) ye çevirmemeli, olduğu gibi yazmalıdır. Meselâ (Teshil-ülkavaid) bileşmesinin «Kavaid» kelimesindeki (d) harfini (t) ye çevirip (Teshil al-kavait) yazmamalı, bunu, şu yönde kayıtlamalıdır.

Teshil al-kavaid

Yine böylece (Minhacülibtihac) bileşmesinin «ibtihac» kelimesindeki (b,c) harflerini (p,ç) ye çevirmemeli, bu kitap ismini de şu şekilde kayıtlamalıdır.

Minhac al ibtihac

(Kitabül meram fil kelam), (Kitabül kavaid vel fevaid) ve (Kitabül idrak li lisanil etrak) (Tedavi bil ma) gibi kitap isimlerini şu suretle yazmalıdır:

Kitab al-meram f'il-kelâm
Kitab al-kavaid v'al-fevaid
Kitab al-idrak li lisan al-etrak
Tedavi b'il-ma

Farsça kitap adlarına gelince, bunlarda bağlantılar «i» ekiyle yapılmaktadır. Bu eki, arasında bulunduğu kelimelerden ayrı yazmalı yanlız kendisinden önce gelen kelimeye bir (-) işaretiyle bağlamalıdır.

Zebân-i Farisî
Kamûs-i Türkî gibi

(Hüsn ve aşk), (Nur ve Zulmet) gibi bağlantılı kitap adlarına gelince, her iki kitap adındaki ikişer kelimenin arasında bulunan ve Osmanlıca tâbiriyle (vav-ı âtıfa) denen (v) harfi (u) veya (ü) okunacak ve o suretle yazılacaktır. Yalnız bu (u) (ü) harfleri sağ ve sollarındaki kelimelere birleştirilmiyecek, ayrıca yazılacaktır.

Hüsn ü aşk
nûr u zulmet gibi.

C — Yazan (Müellif) Çeviren (Mütercim) Açıklıyan (Şarih) Yayan (naşir) sütunu

Kitap telif bir eserse, yazanın adı, kitabın üzerinde yazılı olduğu gibi bu sütuna kayıtlanır. Yazanın ismi yazılırken, kitabın üzerindeki şeklinde bir değişiklik ve kısaltma yapılmaz, soy adı da başa getirilmez. Meselâ kitabın üzerindeki İsmail Hikmet Ertaylan adını (İ. H. Ertaylan) şeklinde yazmamalı,

İsmail Hikmet Ertaylan

olarak kayıtlamalıdır.

İki yazanı olan kitaplarda yazanların adları, aralarına bir (-) işaret konulmak suretiyle deftere geçirilir. İkiden çok yazanı olan eserlerin yazanları deftere geçirilmez. Doçentleri ve asistanlariyle birlikte bir profesör tarafından yayınlanmış bir eserde yazan sayısı ikiden fazla olursa, deftere profesörün adı kayıtlanır.

Kitap başka dilden çevrilmiş bir eserse, aynı yere önce yazanın adını altına da çevirenin ismini yazmak lâzımdır. Meselâ M. Eğ. Bağanlığı tarafından yayımlanmış olan Mesnevi'nin yazanı ve çevireni şu şekilde kayıtlamalıdır.

Mevlânâ
Veled İzbudak

Bir kitabın açıklayanı ve yayanı da aynı yolda kayıtlanır.

Başka dillerden Türkçe'ye çevrilmiş olan eserlerin yabancı yazan adı kitabın üzerine yazılmış olan imlâya göre deftere geçirilir. Yani Fransız, İngiliz, İtalyan, Alman dillerinde yazılmış bir ad Türkçe söylenişe göre deftere geçirilmez; olduğu gibi kopya edilir. Kitapta yabancı isimler Türk imlâsiyle yazılmışsa bunlar da Türk imlâsiyle olduğu gibi alınır.

Arapça, Farsça ve bazı arap harfli Türkçe eserlerin yazan adları (İbn), (Ebu), (Bin) gibi kelimelerle birlikte bulunabilir. İbni Sina, İbnül'arabi, Sabit Bin Kurre, Ebülhasan gibi. Bu gibi isimlerdeki (İbn), (Bin), (Ebu) kelimelerini şu şekilde yazmalıdır :

(İbn) li isimler :

İbn Sina
İbn al-Arabî

Ortada (Bin) li isimler :

Sabit b. Kurre
Muhammed b. Hasan al-Antakî

(Ebu) lu, (Ebi) li isimler :

Ebu'l-Hasan
Ebi'l-Fida
Ali b. Ebi Şeneb... şeklinde yazılmalıdır.

(Al) lı isimler :

Abd al-Rahman
Abd al-Razzak... Şeklinde yazılır.

Arapça yazma kitaplarda çok defa yazanlarının adları künyeleriyle birlikte yazılmış bulunmaktadır. Adları bu suretle künye ile gösterilmiş olan yazanların adları kitaplık defterine geçirilirken sadece ismiyle şöhreti ve soyadının yazılması maksadı sağlamaya yeter. Meselâ :

Esir al-din Ebu Hayyân Muhammed b. Yusuf b. Ali b. Yusuf b. Hayyân al-Girnatî an Nafzî

adını,

Esir al-din Ebu Hayyân al Girnatî

ve

Al-Hasan b. Muhammed b. al-Kummî al-Nizamî al-A'rac al-Nisaburi

adını da,

Al-Hasan al-Nizâm al-Nisabûrî

şeklinde kitaplık defterine yazmalıdır.

Türkçe eserler yazanlarının (Abd) ile başlıyan (Al) ile birleştirilen «Abdullah», «Abdülbaki» gibi isimleri, okundukları şekilde ve birleşik olarak yazılır :

Abdullah, Abdulbaki, Abdürrezak, Abdürrahman, Abdüsselâm gibi.

Ç — «Dil» sütunu :

Telif veya çevirme olan bir kitap hangi dilde yazılmış veya basılmışsa dil sütununa o dil kayıtlanır.

D — «Sayısı» sütunu :

Bu sütun, aynı yer, tarih ve basımevinde basılmış bir kitaptan kitaplıkta kaç tane varsa onun kayıtlanması içindir.

Bir kitabın her ayrı basımı, ayrı numara verilerek deftere ayrıca kayıtlanır. İkinci, üçüncü ve daha sonraki basımları olup da kitaplık defterine ayrı ayrı kayıtlanacak eserlerin, «Kitabın adı» sütununa adları yazıldıktan sonra altına kaçıncı basımı ise basım sayısı da aynı yere yazılarak şu yolda gösterilmelidir.

Basım : 2.

E — «Kaçıncı cildi» sütunu :

Bu sütun, her hangi dilde olursa olsun birden fazla ciltli yazma ve basma eserlerin ve dergilerin kayıt olunan cildinin numarasını kayıtlamak içindir.

F — «Yazıldığı, basıldığı yer ve tarih» sütunu :

Bu sütundaki (yazıldığı) kelimesi yazma kitaplar içindir. Yazma kitaplarda, hattat, çok defa «istinsah» veya «tebyiz» kaydında kitabın hangi şehirde yazıldığını da gösteriniz. Bu bilgi yazma kitabın bir özelliğini gösterdiği için deftere geçirilmesi lâzımdır. Hicrî tarihler Milâdî tarihe çevrilmeden (H.) işareti konduktan sonra yazılır.

Basma kitaplarda bu sütun, kitabın üzerindeki bilgiye göre şu şekilde doldurulur :

İstanbul 1943
Maarif Basımevi

İstanbul 1945
M. Eğ. Basımevi
İzmir 1943
Vilâyet Basımevi gibi ;

G — «Yazının çeşidi ve Hattatın adı» sütunu :

Bu sütun, yalnız yazma kitaplar için kullanılır. Yazma kitaplar çok defa Nesih, Talik ve Rik'a ile yazılıdır. Bazı eserlerde Sülüs, Siyakat, veya kûfi yazılarının da kullanıldığı vardır. Kitaplık Memurlarınca bu yazıların iyice tanınması ve biribirinden ayırdedilmesi lâzımdır. Hattatın adı yazma kitapta nasılsa deftere de o suretle geçirilir. Bu sütun şu şekilde doldurulur :

Talik, Hasan b. Muhammed al-Bursavî
Nesih, Yedikuleli Hafız Osman gibi.

H — «Minyatür, şekil, resim, levha, plân harita Vb.» sütunu :

Bu sütun, basma kitaplarda metnin dışında bulunan yani sayfa numarası almamış olan resim, harita Vb. gibi ilâvelerin kayıtlanması içindir. Yazma kitaplarda minyatür, resim vb. metin içinde de olsa yine kayıtlanır. Bunların kayıtlanması şöyle yapılır :

2 Minyatür, 4 Şekil, 3 Harita gibi.

Bu bilgiler deftere kaydolunurken şekil, resim, plân ve haritanın özellikleri biribirine karıştırılmamalıdır.

I — «Tezhip ve Tezhibin nevi» sütunu :

Yazma kitaplar için olan bu sütun yalnız tezhibli yaprak veya sayfaların numaraları yazılır.

Sayfa : 1,5,23,55 tezhibli
Yaprak : 1,32,45 tezhibli

Tezhibin nevini ayırdedebilmek bir bilgi işidir. Nevi ayırdedilebiliniyorsa kayıtlanır ; edilemiyorsa bir şey yazılmaz. Tezhibin sanat değeri takdir olunabiliyorsa bu değerin «Pek nefîs», «nefîs», «âdi» tarzında vasıflandırılması uygun olur. Bu husustaki bilgilerin deftere şu şekilde geçirilmesi icabeder :

Sayfa : 1, 5, 24 Nefîs tezhibli
Yaprak : 1, 5, 10 Âdi tezhibli

İ — «Ölçüsü m. m.» sütunu:

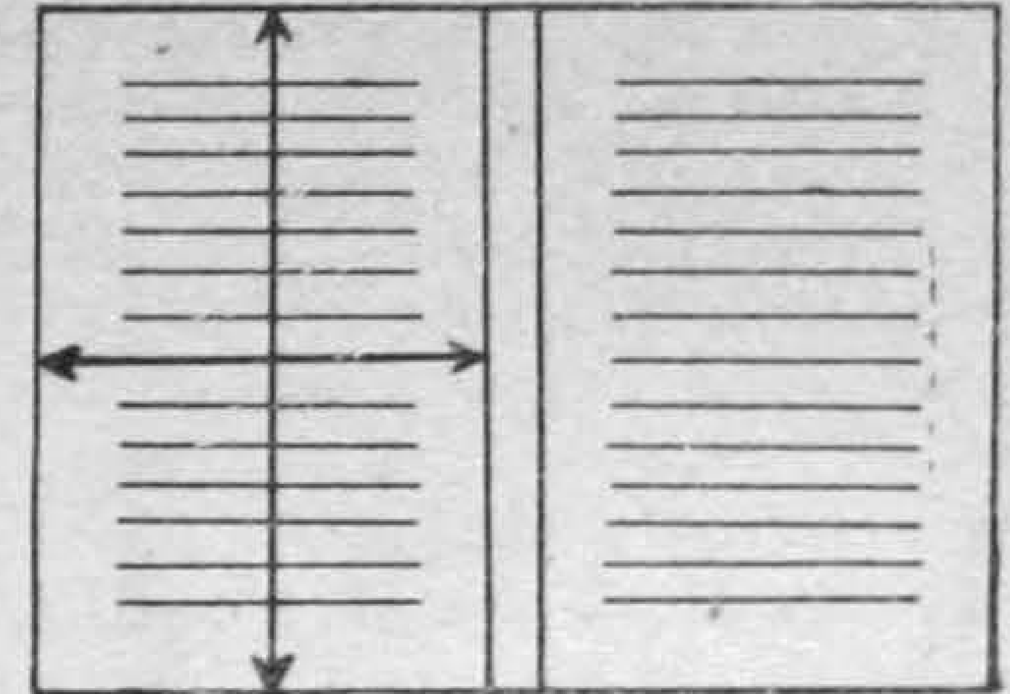
Kitapların ölçülerini deftere yazma işi, kitabın yazma ve basma olduğuna göre değişir.

Yazma kitapların ölçüsü:

Yazma kitaplarda iki ölçü alınır.

1 — Yaprak ölçüsü:

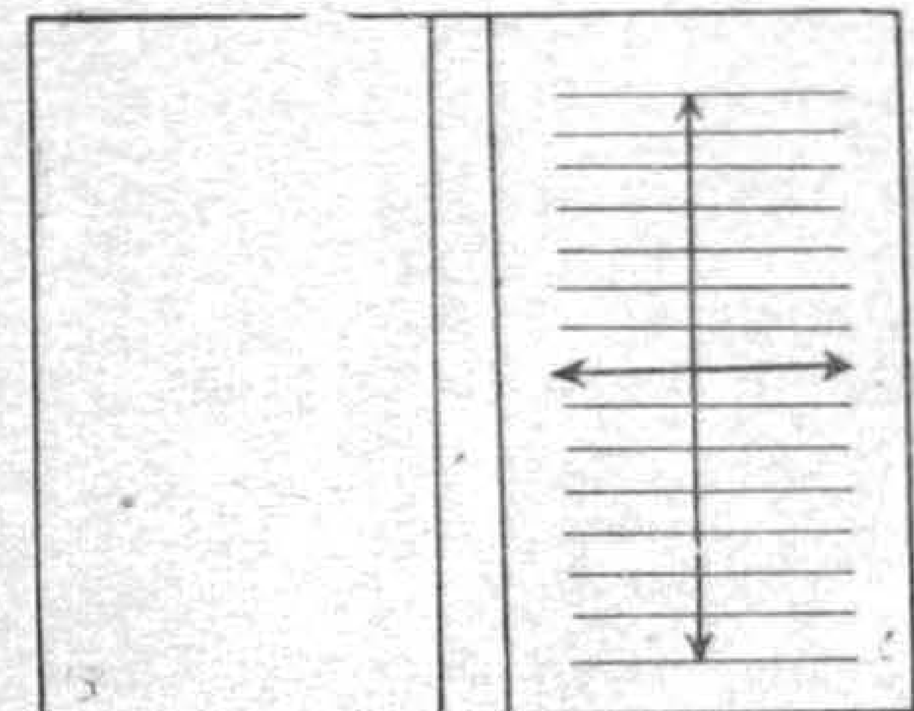
Kitabın herhangi bir yaprağının kenardan kenara önce boyu, sonra eni ölçülür. (Şekil I)

(Şekil : I) Yaprak ölçüsü

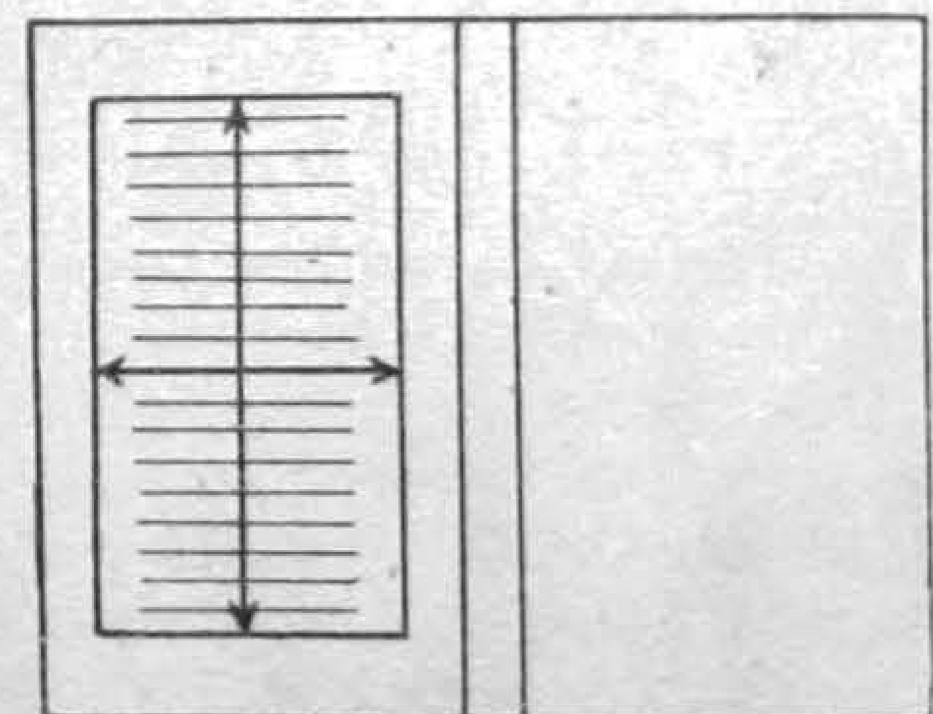
2 — Yazı ölçüsü:

Yazıları cetvel içine alınmamış olan yazma kitaplarda başlıksız herhangi bir sayfanın yazı bulunan kısmının önce boyu, sonra eni ölçülür. Boydan ölçü, ilk ve son satırlar arasıdır. Enden ölçü ise herhangi bir satırın uzunluğudur. Ölçüde haşiye ve çıkmalar dikkate alınmaz. (Şekil II).

(Şekil : II) Yazı ölçüsü, cetvelsiz.

Birçok yazmalarda yazılar cetvel içersine alınmıştır. Böyle olunca en ve boy bakımından dıştan dışa cetveller arası ölçü alınır. (Şekil III)

(Şekil : III) Yazı ölçüsü, cetvelli.

Ölçüler milimetre hesabiyle alınır ve deftere o suretle geçirilir. Önce birinci ölçü, sonra ikinci ölçü alınır. Deftere şu şekilde kayıtlanır.

296 X 240
255 X 220

Bu ölçü milimetre hesabiyle yazılmıştır. Bunun santimetre olarak ifadesi şudur.

29,5 santim X 24 santim
25,5 santim X 22 santim

Santimetre esasına göre yapılacak bir ölçüde santimetreden fazla veya eksik gelen artıkları ya atmak, yahut santimetre ile milimetre arasını bir virgülle ayırmak icabedecektir. Bu hal kayıtlarda karışıklığa meydan verir. Buna meydan vermemek ve kıymetli olan bir yazma kitabın tam ölçüsünü ifade edebilmek için milimetre hesabının kabulü zaruri görülmüştür.

Sayfalarda yazı ölçüleri, birbirine eşit olmıyan kitaplar için yazı ölçüsü alınmaz, bu sütuna yalnız başka başkanın karşılığı olan «b. b.» harfleri yazılır.

Basma kitaplar ölçüsü:

Basma kitapların ölçüleri kitaplık defterine milimetre hesabiyle ve rakamla yazılmaz. Kitaplar aşağıdaki esaslara göre ölçü ile üç boya ayrılır ve sonra boylarına göre defterin ölçü sütununa geçirilir.

Küçük boy kitaplar:

Boyu 25 santimetreye kadar olanlardır. Bunlar (K. Boy) diye kayıtlanırlar.

Orta boy kitaplar:

Boyları 25 - 35 santimetre uzusu olan kitaplardır. Bunlar (O.Boy) diye kayıtlanırlar.

Büyük boy kitaplar :

Boyları 35 santimden uzun olanlardır. Bunlar da (B. Boy) olarak deftere geçirilirler.

K. O. B. harflerinin kitaplık defterine büyük harfle yazılması gereklidir. İster ciltli olsun, ister ciltsiz olsun bütün basma kitaplarda ölçü kitabın dış kapağına göre alınmalıdır.

J — *«Yaprak ve sayfa» sütunu:*

Bu sütundaki yaprak sayısı kaydı, yazma kitaplar içindir. Yaprak sayıları yazılmamış olan yazma kitaplar da bulunabileceğinden bu gibi eserlerin önce yaprak sayıları lâstikle silindiği zaman bir iz bırakılmıyacak şekilde kurşun kalemiyle yazılır. 240 yapraklı yazma bir eserin yaprak sayısı (Y: 240) olarak gösterilir. Buradaki (Y) harfi bir yazma kitabın yaprak sayısını anlatır. Eğer bir yazma kitap sayfa itibariyle de numaralanmışsa, bu takdirde sayfa sayısı da ayrıca kayıtlanır. Meselâ, 240 yapraktan ve 480 sayfadan ibaret bir yazma eser, defterin bu sütununa şu suretle geçirilir.

Y: 240
S: 480

Yazma eserlerin sayfalarını yazarken dikkatli davranmak lâzımdır. Ötedenberi alışılmış olduğu üzere sayfa sayısının, yaprak sayısının iki misli olacağı düşüncesiyle hareket etmemelidir. Zira, yazma kitapların birinci sayfaları çok defa yazısızdır. Son sayfaları da bazan boş bir haldedir veya birinci sayfası boş olduğu halde son sayfası yazılıdır. Bu takdirde yaprak sayısını iki misline çıkaracak sayfa sayısını yazmak hatalı olur. Yaprak sayısı 240 olan bir eserin ilk ve son sayfaları boşsa, sayfa sayısı 478, yalnız birinci sayfası boşsa, sayfa sayısı 479 eder. Kayıt sırasında bu cihetin dikkate alınması lâzımdır. Bundan başka bazı eserlerde bir kısım yapraklar boş olarak kalmış veya bırakılmış bulunabilir. Böyle boş yapraklar ne yaprak ne de sayfa sayısında dikkate alınmaz.

Sayfa sayısı, basma kitaplar için kullanılır. Bazı basma kitaplarda, kitabın ya başında veya sonunda veya hem başında ve hem sonunda Romen rakamlariyle numaralanmış başlangıç, ek veya endeks gibi kısımlar bulunur. Kitap bir ciltlik olup da başında veya sonunda yahut hem başında, hemde sonunda Romen rakamlariyle numaralanmış sayfaları varsa sayfa sayısı deftere şu suretle geçirilir.

XI + 320
320 + XI
XI + 320 + X.

Bu üç misal, yalnız baş tarafında veya sonunda veya hem başında, hem sonunda romen rakamlariyle numaralanmış sayfaları bulunan üç ayrı kitaba göre tertibedilmiştir.

Bazı Farsça, Arapça ve Arap harfli Türkçe kitapların «Mukaddime», «ifadei meram» veya «fihrist» lerinde sayfa numarası yerine «Ebced» harfleri kullanılmıştır. Bu harflerle sıraya konmuş olan sayfalar sayılarak kitabın asıl sayfa sayısının sağına veya soluna yazılır.

15 + 540
218 + 5
3 + 156 + 3 gibi

K — *«Satır sayısı» sütunu:*

Bu sütun, yalnız yazma kitaplar içindir. Başlığı, serlevhası, tezhibi, bap ve faslı olmıyan her hangi bir sayfa seçilir. O sayfanın satırları sayılarak deftere geçirilir. Bazı kitaplarda satır sayıları eşit olmaz. Bu takdirde bu sütunu başka başkanın kısaltması olan b.b. diye yazılır.

L — *«Cildin nevi» sütunu:*

Yazma kitaplarda cilt, ya tam meşin olur veya yalnız sırtı veya sırt ve kenarları meşin ve üstü bez veya kâğıt kaplı olur. Tam meşin ciltler ya sanatlı veya alelâdedir. Sanatlı olan ciltlerde «Köşebent» ler, «Şemse»ler vardır. Bu süsler bazen altınla da işlenmiş olur. Yine bu süsler ya bir sanatkâr elinden çıkmıştır veya baskı ile yapılmıştır. Yazma kitapların özelliklerini yazarken bunları, aşağıdaki şekilde, mümkün olduğu kadar dikkate almak lâzımdır.

1 — Sırtı meşin, ebru kâğıt kaplı, şirazeli, miklepli.

2 — Meşin, şirazeli, mıklep'li

3 — Sanatlı meşin, köşebent ve şemseli, şirazeli, miklepli.

4 — Sanatlı meşin, köşebent ve şemseler altın işlemeli, şirazeli, miklepli

5 — Sanatlı meşin, şemseli, şirazeli.

Deftere ciltlerin ancak var olan özellikleri kayıtlanır. Miklepsiz veya şirazesiz, şemsesiz bulunan, yahut köşebendi veya şemsesi olmıyan ciltler için «Şirazesiz» «Köşebentsiz» gibi bilgi vermeğe lüzum yoktur.

Basma kitapların ciltlerindeki özelliklerin kaydı hakkında aşağıdaki misallerden istifade olunmalıdır:

1 — Sırt ve köşeler meşin, bez kaplı.
2 — Sırt ve köşeler meşin, kâğıt kaplı.
3 — Tam meşin, istampajlı.
4 — Tam bez.
5 — Sırt ve köşeler bez. kâğıt kaplı
6 — Sırtı bez, kâğıt kaplı.

(Bir basma kitap marokenle veya parşömenle ciltlenmiş olduğu takdirde meşin yerine «Maroken» veya «Parşömen» kelimesinin kullanılması gerektir.)

Ciltlenmemiş kitaplar için cilt sütununa «Ciltlenmemiştir) diye bir kayıt yürütülmez, boş bırakılır. Kitap ciltlendikten sonra bu sütuna cildin özelliği yazılır.

M — *«Fiyatı» sütunu:*

Bu sütuna yalnız basılı kitapların fiyatları kayıtlanır. Yazma eserlerin ve bugün mevcutları azaldığından dolayı değer kazanmış bulunan eski basılı kitaplarla yazıldığı dil ne olursa olsun, matbaacılık tarihi bakımından önemli olan eski basılı eserlerin fiyatları kayıtlanmaz.

Kitaplığa gelen basılı eserlerin ciltli olup olmağına bakılmıyarak üzerindeki fiyat deftere geçirilir. Kitap sonradan ciltlendiği takdirde cilt bedeli, kitabın esas fiyatının yazıldığı yerin üzerine gelecek surette ve soluna bir + işareti konularak yazılır:

+ 50
300 gibi

N — *«Nereden ne suretle geldiği» sütunu*:

Kitap nereden gönderilmişse bu sütuna oranın adı yazılır. M. Eğ. Bakanlığı Neşriyat Müdürlüğünden gönderilmişse:

M. Eğ. B. Neşriyat Md.

Kitaplıklar Müdürlüğünden gönderilmişse:

M. Eğ. B. Ktp. Md.

Basın ve Yayın Genel Müdürlüğünden gönderilmişse:

Basın, yayın G.Md.

Devlet Kitapları Mütedavil Sermaye Müdürlüğünden gönderilmişse:

Devlet Ktp. Msr. Md.

diye yazılmalıdır. Başka yerlerden gönderilen kitaplar için bu sütun, yukardaki örnekler göz önünde tutularak doldurulmalıdır.

O — *«Geldiği tarih» sütunu.*

Kitap hangi tarihte kitaplığa gelmişse bu sütuna o tarih geçirilir. Örnek:
4.IX.1944

Bu örnekte görüldüğü üzere ay gösteren sayının Romen rakamıyla yazılması gereklidir.

Ö — *«Tasnif numarası» sütunu:*

Bu sütun, kitaplıklarımızdaki kitapların konu üzerine de tasnifi halinde kitabın alacağı tasnif numarasının yazılmasına mahsustur. Konu üzerine tasnif hakkında hazırlanacak kılavuzun gönderilmesine kadar bu sütun boş bırakılacaktır.

P — *«Eski kayıt numarası» sütunu:*

Bu sütun, kitapların eski kitaplık defterindeki numaralarının sütuna yazılması içindir. Eski numaraların bu sütuna yazılması gerektir.

R — *«Düşünceler» sütunu:*

Bu sütun, kitaplık defterinde sütunu bulunmayan pek lüzumlu bazı bilgilerin yazılmasına mahsustur, meselâ birkaç ciltli yazma bir eserin her hangi bir cildi kitaplıkta yoksa, yine her hangi bir kitabın yaprakları Ceylân derisi ise, yahut her hangi bir yazma eserin sayfalarının kenarlarındaki boşluklara başka bir eser yazılmışsa bu gibi bilgiler bu sütuna kayıtlanır. Bundan başka bu sütuna klavuzun (A — kayıt numarası) bölümünde açıklanan bilgilerin de yazılması gerektir.

8 — Kitaplık defterinde yerden kazanılmak maksadiyle daima tekrarlanacak kelimeler ve terimler için şu kısaltmalar kullanılmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı: M. Eğ. B.
Basın ve Yayın Genel müdürlüğü: Basın, Yayın G.Md.
Neşriyat Müdürlüğü: Neş. Md.
Kitaplıklar Müdürlüğü: Ktp.Md.
Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü: Derleme Md.
Devlet kitapları Mütedavil Sermaye Müdürlüğü: Devlet Ktp. Msr. Md.
Ankara: Ank.
İstanbul: İst.
İzmir: İz.

Sayfa için: S.
Yaprak için: Y.
Basımevi için: Basmev.
Basım için: B.

9 — Her kitabın yazılması işi bitince iç kapağının alt yanına gelecek surette kitaplık mühürü basılır ve kitabın numarası yazılır.

10 — Geçici hükümler:

1 — Eski kitaplık defterlerindeki yazılı kitaplar, yeni kitaplık defterlerine yazılırken kitaplıklar bu kılavuzun hükümlerine uyulmak şartiyle eski defterlerdeki sıraları bozulmaksızın yeni deftere geçirilir ve kitaplara yeni bir kayıt ve sıra numarası verilir.

2 — Katma kısımları olan ve eskiden her kısım için ayrı bir defter tutularak her defterde ayrı bir numara sırası takibedilmiş bulunan kitaplıklarda da bütün kitaplar eski defterlerdeki sıralarına göre yeni deftere geçirilir. Ancak bu geçirme işinde kısımların esas kitaplığa katıldığı tarih sırası gözönünde tutulur. Her kısım başladıkça yeni defterin «Düşünceler sütununa» o kısmın adı yazılır ve yeni defterin sıra numarası yürütülür.

3 — Eski defterlerde kayıtlı kitaplar yeni defterlere geçirildikten sonra bu işin kılavuz hükümlerine göre tamam olarak yapılmış olup olmadığı Ankara'da Kitaplıklar Müdürlüğünün, İstanbul'da Kitaplıklar Şefliklerinin öteki illerde M. Eğ. Müdürlüklerinin kuracakları komisyonlar tarafından incelenir, varsa eksikleri tamamlattırılır. Geçirme işinin eksiksiz yapıldığı anlaşılınca eski defterlerde son kitapların yazılı bulundukları son sayfalara:

(Bu kitaplık defterinin, kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkındaki kılavuz hükümleri gereğince yeni kitaplık defterlerine geçirilmiş olduğu yapılan incelemler sonunda anlaşılmıştır).
diye yazılarak tarih atılır ve komisyon üyeleri tarafından imzalanır. Bu iş de bitirildikten sonra eski defterler birer kitap gibi yeni kitaplık defterine yazılarak bir sıra numarası verilir ve bir kitap gibi kitaplıkta saklanır.

4 — Eski defterin her birinde yazılı kitaplar yeni deftere geçirildikten sonra yeni defterde son kitabın yazılı olduğu son sayfaya:
(kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkındaki kılavuz hükümleri gereğince .... kitaplığının veya .... Kitaplığının kısımlarına ait defterlerde yazılı kitapların bu yeni deftere tamam olarak geçirilmiş olduğu yapılan incelemeler ve karşılaştırmalar sonunda anlaşılmıştır).
diye yazılarak yine tarih atılır ve komisyon üyeleri tarafından imzalanır.

KILAVUZ : II

Kitapların depo ve dolaplara yerleştirilmesi hakkında

1 — Kitaplıkta bulunan yazma ve basma bütün kitaplar 1. inci kılavuzun 7. nci maddesinin (I) bölümünde belirtilen boylarına göre depolara, dolaplara ve raflara yerleştirilir.

Yerleştirme işi, her üç boyda soldan sağa ve küçük sayıdan büyük sayıya doğru yapılır.

2 — Küçük boy kitaplar (boyu 25 santimetreye kadar olanlar), kitaplıkta bulunan kitapların aşağı yukarı yüzde sekseni, orta boy kitaplar (boyu 25-35 santimetre arasında olanlar) yüzde onbeşi, büyük boy kitaplarsa (boyu 35 santimetreden büyük olanlar) ancak yüzde beşi kadardır. Kitap deposunun, dolapların ve rafların kitaplara göre ayrılmasında bu oranlar dikkate alınır. Yani kitap deposunun veya dolapların yüzde sekseni küçük boy kitaplara, yüzde onbeşi orta boy kitaplara, yüzde beşi de büyük boy kitaplara ayrılır.

Kitap deposu ve raflar üç boy kitaba göre bu yolda ayrıldıktan ve raflar arası da konulacak kitapların boylarına göre ayarlandıktan sonra, her boydaki kitaplar dolap ve raflarına numara sırasına göre yerleştirilir.

Kitaplıkta yalnız bir «Kitap kayıt defteri» bulunduğuna ve deftere kitaplar geldikleri sıraya göre boy gözetilmeden yazıldığına göre her boya ayrılan raflardaki kitaplarda tam ve kesin bir numara sıralanması bulunmıyacağı tabiidir.

Küçük boy kitaplara mahsus raflarda orta ve büyük boy kitaplar, orta boy kitaplara mahsus raflarda küçük ve büyük boy kitaplar, büyük boy kitaplara mahsus raflarda ise küçük ve orta boy kitaplar bulunmıyacaktır.

3 — Kitaplar defterlere boyları da gösterilerek kayıtlandığı için sırtlarına yapıştırılacak etiketlere, boylarını gösterecek harflerin konulması şarttır.

K. 320
O. 135
B. 33 gibi

Ancak orta boy kitaplar için (O) ve büyük boy kitaplar için (B) harfleri kullanılacağına göre, istenildiği takdirde, küçük boy kitaplar için etikete (K) harfi yazılmıyabilir. Çünkü etikette numarasının yanında boy harfi yazılı olmıyan kitabın küçük boy olacağı tabiidir.

4 — Katma kısımlardan kurulu olup her bölüme ayrı bir depo ayrılmış olan kitaplıkların bu gibi depolarında boy sıralanması yapılıp yapılmaması Kitaplık müdür veya memurlarının düşüncesine bırakılmıştır.

5 — Yukarıdaki maddede yazılı kitaplıkların her katma bölümü için ayrılmış bulunan depolara birden başlamak üzere sırasiyle birer numara verilir. Bu numaralar depoların üstüne uzaktan görünecek bir yolda ve düzgün bir şekilde yağlı boya ile yazılır. Bu numaralar Romen rakamiyle yazılır.

KILAVUZ : III

Genel Kitaplıkların Katalogları hakkında

1 — Genel Kitaplıklarda bu kılavuzda bildirilen esaslara göre alfabetik ve sistematik fiş katalogları düzenlenir.

2 — *Alfabetik Katalok*, okuyucular tarafından yalnız yazanın (çeviren yayınlıyan, derliyen, toplıyan) adı veya yalnız kitap ismi bilinen eserlerin kitaplıkta olup olmadıklarının bilinmesini, kitaplıkta bulundukları takdirde bunların en kısa zamanda bulunup okuyuculara verilmesini sağlar. Bu çeşit katalok, yazan (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplıyan) adlarına ve kitap isimlerine göre ikiye ayrılabileceği gibi ikisi bir arada toplanılabilir. Katalok ikiye ayrıldığı takdirde birine «Alfabetik yazan kataloğu», öbürüne «Alfabetik kitap kataloğu» denir.

3 — *Sistematik Katalok:* Kitaplıkta bulunan kitapların bilim konularına ve dallarına göre sınıflandırmayı sağlar ve kitaplıkta herhangi bir bilim bölümünde hangi yazanların ne gibi eserleri bulunduğunu göstermeğe yarar.

4 — Gerek alfabetik, gerek sistematik kataloğlar için hiçbir özellik dikkate alınmadan aynı bilgileri taşımak üzere üç veya dört fiş çıkarılır.

a) Bu fişlerden ikisi alfabetik katalok için ayrılır; biri yazan adına öbürü kitap ismine göre alfabetik kataloğa konur. Eğer alfabetik katalok, «alfabetik yazan kataloğu» ve «alfabetik kitap kataloğu» diye ikiye ayrılmışsa bu iki fişten biri «alfabetik yazan kataloğuna», öbürü «alfabetik kitap kataloğuna» yerleştirilir.

b — Kitap başka dilden çevrilmiş bir eser ise veya yazanı bulunduğu halde başkası tarafından derlenip yayımlanmış veya Arap harfleriyle yazma veya basmasından Türk harflerine çevrilerek bastırılmış ise üçüncü fiş, alfabetik katoloğa veya alfabetik yazan kataloğuna çeviricisinin veya yayınlıyanın adına göre yerleştirilir.

c — Dördüncü fiş sistematik katalok için ayrılır.

5 — Alfabetik katalok, yazan (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplıyan) ve kitap adlarına göre ister birleştirilmiş olsun, ister «alfabetik yazan kataloğu» ve «alfabetik kitap kataloğu» diye ikiye ayrılmış bulunsun bu kataloğa yerleştirilecek fişler yazan (çeviren, yayımlıyan, derliyen, toplıyan) ve kitap adlarına göre alfabe sırasına konulurlar. Alfabe sırasında Türk alfabesi esastır.

Kitaplarımızda kullanılacak alfabetik sıra aşağıda gösterilmiştir.

A	a	N	n
Â	â	O	o
B	b	Ö	ö
C	c	P	p
Ç	ç	Q	q
D	d	R	r
E	e	S	s
F	f	Ş	ş
G	g	T	t
Ğ	ğ	U	u
H	h	Ü	ü
İ	i	V	v
I	ı	W	w
J	j	X	x
K	k	Y	y
L	l	Z	z
M	m		

Üzerlerinde «Â» dan başka aksan veya herhangi bir işaret bulunan harfler, üzerlerinde bir aksan veya işaret yokmuş gibi alfabetik sırada yerini alırlar.

6 — Sistematik kataloğa yerleştirilecek fişler, uygulanması ayrıca bildirilecek sınıflandırma sistemine göre bilim konuları içinde bir araya getirildikten sonra yayım tarihlerine göre sıraya konulurlar.

Not: Sistematik katalok için sınıflandırma sistemi bildirilinceye kadar kitaplarda sistematik katalok şimdilik yapılmıyacak, ancak bu kataloğa mahsus fişler hazırlanarak ayrıca saklanacaktır.

7 — Fişler; açık gri, açık pembe, açık mavi renklerdeki kartonlardan 75 × 125 milimetre ölçüsünde kestirilir. Fişler yazı makinesiyle yazdırılır.

8 — Fişler de yazılacak bilgilerle bunların yazılış şekli ve sırası aşağıda gösterilmiştir. Fişler hangi nevi katalok için çıkarılmış olursa olsun bilgilerde ve yazılış şeklinde hiçbir değişiklik yapılmaz.

a) Fişin sağ yukarı köşesine kitabın boyu ile kitaplık defterlerindeki numarası yazılır.

K. 340. veya
O. 2031. veya
B. 984. gibi

K, B, O harfleri kitabın küçük veya orta veya büyük boy olduğunu gösterir. Orta ve büyük boy kitaplar için O ve B harfleri kullanılacağına göre istenirse küçük boy kitaplar için K harfi kullanılmıyabilir. Çünkü solunda harf bulunmayan numaranın küçük boy kitaba ait olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Katma bölümlerden kurulu olan ve her bölümüne başka bir depo ayrılmış olup da 2 inci kılavuz 4 üncü maddeye göre boy sırası yapılması ilgili müdür veya memur tarafından uygun görülmemiş olan kitaplıkların bu gibi depolarındaki kitapların boyunu gösterecek harfin kullanılmasına lüzum yoktur. Bu harfin yerine Romen rakamlariyle katma bölümün numarası konulur.

III. 325
VI. 2896 gibi.

Bu gibi katma bölümlerde de boy sırası yapıldığı takdirde fişe, hem katma bölümün Romen rakamiyle numarası, hem boy harfi yazılır.

III. B. 385
VI. O 2465 gibi.

Birden ziyade ciltli kitapların fişlerine yalnız birinci cildine verilmiş olan kayıt numarası yazılır. (Bak: kılavuz: 1. Madde: 7, Bölüm: A—1.

b) Fişin sol yukarı köşesine sınıflandırma numarası yazılır.

Not: Sınıflandırma numarasının yazılması işi, sınıflandırma sisteminin uygulanmasından sonraya bırakılacaktır.

c) Yazanın (çeviren, yayınlıyan. derliyen, toplıyan) ismi, soyadı başa getirilmek suretiyle aşağıda belirtilen şekillere göre yazılır.

Yalnız yazan adına göre:

Irmak, Kemal:

Hem yazan hem çeviren adına göre:

Moreux, th (Arsan, M. Fuat):
Dostoievski (Dranas, Ahmet Muhip):

Hem yazan hem yayınlıyan adına göre:

Abdi (Unat, Faik Reşit):

Bir eserin iki yazanı olursa isimlerinin arasına bir (—) konmak ve soyadı yine başa getirilmek suretiyle her iki yazanın adı fişte gösterilir, ve ikinci yazan için de ayrı bir fiş daha çıkarılarak alfabetik kataloğa veya alfabetik yazan kataloğuna konabilir.

Soyadı kanununun neşrinden önce yayınlanmış olan kitapların yazanlarının adları, kitapların üzerlerinde yazılı olduğu gibi fişe geçirilir.

Ahmed Haşim:
Ahmed Cevdet:
Yakup Kadri :

Arapça ve Farsça eserler yazanlarının adları, 1 inci kılavuzun yedinci maddesinin C bölümüne göre kayıtlanır. Yazan (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplayan) yazıldıktan sonra (:) konarak satırbaşına geçirilir. Ancak fişlerde şöhret veya soyadı başa, asıl ad sona getirilir.

ç) Kitabın adı yazılır. Bunu yazarken hiçbir kısalma yapılmaz. Kitabın üzerinde ad nasıl yazılı ise fişe de öylece geçirilir.

Atatürk'ün büyük hediyesi Türk
Hatay zaferi ve Tarihi
Düzlem geometriyi anlamak için.
Abdal,
Abdi Meselesi. gibi

Arapça ve Farça kitap isimleri 1 inci kılavuzun 7 inci maddesinin B bölümüne göre yazılır. (Al) ile başlıyan isimlerde başdaki (Al) fişe yazılmaz.

Kitabın adı yazıldıktan sonra bir (.) konur ve satıra devam olunur.

d) Eserin kaçıncı basımı olduğu yazılır. Eser birinci basım ise bu bilgi fişe geçirilmez. Basın kelimesi için (B:) kısalması kullanılır.

B: 2,
B: 3. gibi

Bu da yazıldıktan sonra yine bir (.) konur ve satıra devam edilir. Yazma eserlerde basım sayısı bahis konusu olmıyacağından bunun yerine 1 inci kılavuzun 7 inci maddesinin G bölümüne göre önce yazısının nevi sonra hattatın adı yazılır. Yazısının nevi ve hattatın adı için (Yz:) kısaltılması kullanılır.

e) Birden ziyade ciltli eserlerin her cildi için ayrı ayrı fişler çıkarılmaz. Bu gibi eserlerin, bir Ciltten ibaret kitaplar gibi fişleri çıkarılır ve kitaplıkta bulunan cilt sayısı fişe yazılır. Kitap sadece bir ciltten ibaretse bu bilginin fişe geçirilmesine lüzum yoktur. Cilt kelimesi için (C:) kısaltması kullanılır.

12 cilt olan ve tamamı kitaplıkta bulunan bir eser için bu bilgi fişe şu suretle yazılır.

C: 1—12. gibi.

Eğer bu 12 ciltlik eserin üçüncü cildi noksan ise cilt hakkındaki bilgi,

C: 1—2, 4—12 şeklinde,

Dördüncü ve beşinci ciltleri eksik ise:

C: 1—3, 6—12 şeklinde,

Birinci ve onikinci ciltleri noksan ise:

C: 2—11. şeklinde yazılır.

Ancak «Mecmuat al-Resail» lerde bulunan her risale için ayrı bir kitap gibi ayrıca fişler düzenlenir. Bir «Mecmuat al -Resail» de kaç risale bulunursa bulunsun her risale için çıkarılan fişlere o mecmuanın numarası ve bu numaranın paydasına da o risalenin mecmua içindeki sıra numarası kayıtlanır. Bu bilgi de yazıldıktan sonra yine bir (.) konarak satıra devam olunur.

F) Eserin nerede, hangi tarihte, hangi basımevinde basıldığı yazılır.

İstanbul 1943 Maarif Basımevi
İstanbul 1945 M. Eğ. "
Ankara 1943 Ulus "
İzmir 1941 Vilâyet "

Ankara için (Ank), İstanbul için (İst), İzmir için (İz). ve basımevleri için de (Basmev) kısaltmaları kullanılır. Bu da yazıldıktan sonra yine bir (.) konarak satıra devam edilir.

Yazma eserlerde kitabın nerede, hangi tarihte yazılmış olduğu tesbit olunur.

İst. H. 1156 gibi

Hicrî tarihler için (H.), Rumî tarihler için (R.) kısaltmaları kullanılır.

g) Sayfa sayısı yazılır.

S: 391 gibi.

üç cilde kadar olan eserlerin ciltlerinin sayfa sayıları bir birinden (+) işareti konularak ayrılmak suretiyle yazılır. Dört ve daha ziyade eserlerin sayfa sayıları fişe geçirilmez.

S: 355+401+385 gibi

Eser bir ciltlik olmakla beraber başında ve sonunda Romen rakamlarıyla yazılan bölümleri de varsa bu eserlerin sayfa sayıları fişe şu suretle geçirilir:

S: XII+321+XX gibi.

Birkaç citli eserlerin birinci cildinin başında ve son cildinin sonunda Romen rakamlariyle numaralanmış bölümler bulunduğu takdirde bu gibi eserlerin sayfa sayıları aşağıdaki örnekte gösterildiği gibi yazılır.

S: XII+321+355+388+XX gibi.

Birkaç ciltli eserlerin birinci ve sonuncu ciltlerinden başka ciltlerinde Romen rakamlariyle numaralanmış bölümler bulunursa bu bölümler fişe geçirilmez.

Sayfa kelimesi için (S:) kısaltması kullanılır. Yazma eserlerde yaprak sayısı fişe geçirilir. Yaprak kelimesi için (Y:) kısaltması kullanılır.

Y: 261+244+321+240 gibi.

9 — Fişlerde (:), (,), (.), (—), (+) işaretlerinin yukarıdaki örneklerde gösterildiği şekilde yerli yerine kullanılmasına itina edilmelidir.

10 — Bu kılavuzun 4 üncü maddesine göre çıkarılacak 3 veya 4 fişten:

Birincisinde, yalnız yazanların soyadının,
İkincisinde, yalnız çeviren veya yayınlıyanların soyadının,
Üçüncüsünde, yalnız kitabın adının,

altı makine ile çizilir.

Dördüncüsünde hiç bir kelimenin altı çizilmeden fiş yazıldığı gibi bırakılır.

11 — «Yazan» soyadının altı çizilen fiş, karma alfabetik kataloğa veya alfabetik yazan kataloğuna, yalnız çevirenin veya yayınlıyanın soyadının altı çizilen fiş karma alfabetik kataloğa veya alfabetik yazan kataloğuna, yalnız kitap adının altı çizilen fiş, karma alfabetik kataloğa veya alfabetik kitap kataloğuna alfabe sırasına göre ayrı ayrı konulurlar.

Hiçbir çizgi çizilmeden yazıldığı gibi bırakılan fiş ise sınıflandırma sisteminin uygulanmasına kadar saklanır.

12 — Fişlerin hazırlanmasında bu kılavuza uygun olarak hazırlanan aşağıdaki numuneler örnek tutulur.

Bir yazanlı basma eser için:

Argun, İhsan:

Türk Edebiyatında Divan B: 3. C:1—3. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XI + 321 +430+278+XX.

İki yazanlı basma eser için;

Argun, İhsan — Erol, Bekir:

Türk Edebiyatında Divan. B: 3. C: 1—3. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XI+321+430+278+XX.

Çevrilmiş eser için:

Maureux, Jean (Alkan, Cevat):

Fransız Edebiyatı Tarihi. C: 1—2. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XII + 321 + 380 +XXX.

Aynı zamanda yazanı ve yayınlıyanı olan eser için:

Mahzunî (Erol, Bekir):

Âşık Mahzuni'nin şiirleri. B: 2. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XXXI+321.

Yazanı belli olmıyan (anonim) eserler için:

Türkiye'de Köy adları. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XXII×321.

Yazma eserler için:

Fuzulî:

Divan. Yz: Talik, Abdurrahman Çelebi. Konya R. 1236. Y: 352.

Molla Gûranî, Şemseddin Ahmed b. İsmail:

Gayet al-Amânî fi tefsir al-Kelâm al-Rabbanî Yz: Nesih, Ahmed b. Hüseyin. C: 1—2. İst. H. 1173. Y: 191+144.

Suyutî, Fbu'l-Fadl Abd al-Rahman:

Dür al-mensûr fi'l-tefsir al-Me'sur. Yaz: Nes'h, Muhammed. b. Hüseyin al-Bağdadî G: 1—3. Bursa H. 1091. Yz: 321+410+336.

Kemal Paşa Zade, Şemseddin Ahmed b. Süleyman:

Tefsir al-Kuran. Yz: Nesih Hasan b. Hüseyin C: 1—2. İst. H. 957. Y: 317+403.

Ebu Hayyan al-Girnati, Esir al-din:

Al-bahr al-muhit fi tefsir Al-Kur'an. Yz: Nesih, Abd al-Baki al-Endulusî. C: 1—3 Girnata H. 708. Y: 240+281+301.

Nîzâm al-Nisabûrî, Hasan:

Tefsir. Yz. Neşih, b. Hasan. C: 1—2. Bursa H. 1050. Y: 320+381.

NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 83/14829
19/XII/1945
ÖZET: İlk okul 4 üncü sınıfa ait çocuklara yardımcı Tarih dersleri h

1541

Ankara Dördüncü Orta Okul Müdürü Zuhuri Danışman ile Ankara Üçüncü Orta Okul Müdürü Himmet Akın tarafından İlk okul dördüncü sınıf öğrencileri için yardımcı kitap olarak hazırlanan ve İstanbul'da Kanaat Kitabevi tarafından 60 kuruş fiyatla satışa çıkarılan "Çocuklara Yardımcı Tarih Dersleri» adlı kitap sözü geçen sınıf öğrencileri için faydalı görülmüştür.

İlgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı a.
B. Kadırgan

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLİ EĞİTİM BASIMEVİ